

Begroting 2024
Meerjarenraming 2025-2027

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
1 ISD in vogelvlucht 4
2 Beleidsbegroting 6
2.1 Programmaplan 6
2.2 Programma's 6
2.2.1 Participatie 6
2.2.2 Zorg 11
2.2.3 Overhead 17
2.3 Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen 19
2.4 Vennootschapsbelasting 19
2.5 Onvoorzien 19
3 Paragrafen 20
3.1.1 Lokale heffingen 20
3.1.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 20
3.1.3 Onderhoud kapitaalgoederen 24
3.1.4 Financiering 24
3.1.5 Bedrijfsvoering 25
3.1.6 Verbonden partijen 25
3.1.7 Grondbeleid 25
3.1.8 Wet open overheid (Woo) 25
4 Financiële begroting 26
4.1 Overzicht van baten en lasten 26
4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten 26
4.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting 26
4.4 Uiteenzetting van de financiële positie 27
4.5 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld 28
5 Meerjarenraming 29
6 Bijlage 30
6.1 Taakstellingen 30
6.2 Verdeelsleutel exploitatiekosten 30
6.3 Verdeling kosten begroting 2024 per gemeente 31
7 Lijst van afkortingen 32

Voorwoord

Voor u ligt de begroting 2024 en de meerjarenraming 2025 - 2027 van de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek, Hillegom, Lisse, Noordwijk en Teylingen (ISD Bollenstreek).

In 2024 verwachten we een aantal (nieuwe) ontwikkelingen.

Het aantal uitkeringsgerechtigden blijft naar verwachting in 2024 gelijk. Vanwege de stijging van de uitkeringen met 10% zijn de uitgaven ten opzichte van de realisatie 2022 wel hoger. Gemeenten krijgen via het BUIG-budget daar ook extra budget voor. We verwachten iets meer loonkostensubsidies te verstrekken en iets minder uitkeringen.

In samenwerking met de raden bespreken we in 2023 de mogelijkheden om de uitgaven van de Zorgkosten beheersbaar te houden. Na besluitvorming nemen we de financiële gevolgen mee in de begrotingswijziging 2024.

Bij de Participatiewet is sprake van landelijke wetgeving en daar hebt u als raad geen directe invloed op. Bij de Zorguitgaven hebt u als raad meer bevoegdheden en invloed. Daardoor is het mogelijk om het beleid op onderdelen aan te passen en daarmee de uitgaven beheersbaar te houden. Hierover vindt met u overleg plaats om op een aantal onderdelen de kosten te verlagen.

We hebben geen bedragen opgenomen voor de Energietoeslag en leefgeld voor Oekraïners. Het Kabinet heeft voor zover bekend niet het voornemen om in 2024 weer de energietoeslag toe te kennen. Het betalen van Leefgeld voor Oekraïners is geen gemeentelijk beleid. Daardoor komt de begroting lager uit dan in 2023 (inclusief begrotingswijziging 2023-I). Als blijkt dat de ISD de uitbetaling van het Leefgeld ook voor 2024 als taak krijgt van HLT of dat het Kabinet alsnog besluit een energietoeslag in te voeren, dan volgt hiervoor een begrotingswijziging.

De afgelopen jaren hebben ons getoond hoe moeilijk het is om het onverwachte te voorspellen. Deze begroting is gebaseerd op bestaand beleid, de realisatie van 2022 plus de nu bekende verwachtingen voor 2023 en 2024.

De ISD Bollenstreek is een flexibele organisatie die snel op nieuwe ontwikkelingen kan inspelen. Daarom zien we de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Lisse, april 2023
Dagelijks Bestuur ISD Bollenstreek

1 ISD in vogelvlucht

Tabel 1 ISD in vogelvlucht

ISD Bollenstreek in vogelvlucht								
(x € 1.000)	**Realisatie 2022**			**Begroting 2023 ***			**Begroting 2024**	
Participatie								
Uitkeringen	18.235			20.872			20.320	
Loonkostensubisdie	1.429			1.228			1.880	
Medische keuringen	35			60			40	
Tozo	235-			15-			150-	
Wet Inburgering	34			794			800	
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.120			2.258			2.370	
Energietoeslag	5.726			5.850			-	
Leefgeld Oekraine	485			935			-	
Schuldregelingen	-			43-			50-	
Exploitatiekosten	4.086			5.572			5.467	
Totaal programma Participatie		**31.963**			**37.511**			**30.677**
Zorg								
Wmo	23.508			27.717			30.743	
Jeugd	2.560			2.562			2.867	
Exploitatiekosten	2.665			2.266			2.301	
Totaal programma Zorg		**28.733**			**32.545**			**35.911**
Overhead		**3.056**			**3.373**			**3.449**
Totaal ISD Bollenstreek		**63.752**			**73.428**			**70.038**
*) Incl. begrotingswijziging 2023-I								

Voor de gemeenten geldt dat het Rijk deze kostenstijging compenseert in de algemene uitkering en specifieke uitkeringen.

Exploitatiekosten zijn de kosten om de ISD Bollenstreek te laten functioneren. We kennen exploitatiekosten (bijvoorbeeld personeelskosten, huisvestingskosten, kantoorkosten etc.), kosten voor Participatie en kosten voor Zorg.

Overhead is het deel van de exploitatiekosten dat niet direct aan de uitvoering van de participatie en/of zorg kan worden toegedicht.

De aan de programma's toegerekende exploitatiekosten zijn in 2024 ten opzichte van 2022 hoger in verband met de jaarlijkse indexatie en een toename van het aantal fte's in verband met extra taken.

De taken voor uitvoering Energietoeslag en Leefgeld Oekraïne worden naar verwachting in 2024 niet meer uitgevoerd. Mocht de uitvoering van het leefgeld voor HLT in 2024 een vervolg krijgen of besluit het Kabinet alsnog voor 2024 een energietoeslag in te voeren, dan volgt een begrotingswijziging.

Verschil tussen realisatie 2022 en begroting 2024
De totale kosten van de ISD Bollenstreek in 2022 waren 63,8 mln.
De begroting 2024 geeft een bedrag van € 70,1 mln. Dat is € 6,3 mln. meer.

Deze toename bestaat uit:

Tabel 2 Verschil kosten 2022 - 2024

Participatie					
Totaal	-				€ 1,2 mln.
Zorg					
Totaal	+				€ 7,1 mln.
Overhead	+				€ 0,4 mln.
Totaal	+				€ 6,3 mln

De verwachte kosten 2024 stijgen t.o.v. de realisatie 2022. De oorzaak is dat we meer taken uitvoeren en het indexeren van de kosten. We verwachten dat het aantal uitkeringen levensonderhoud niet stijgt. Deze verwachting is gebaseerd op het programma Frontin Buig. Dat is een wetenschappelijke applicatie, waarmee we de uitgaven en klantenaantallen voor de komende jaren kunnen berekenen. Frontin Buig houdt rekening met ontwikkelingen, zoals economische en demografische. De gemeenten ontvangen daarvoor compensatie door verhoging van het BUIG-budget.

De participatiekosten bestaan uit PW uitkeringen, Loonkostensubsidie, individuele inkomenstoeslag, etc.

De zorgkosten stijgen door vergrijzing en aanpassing van de prijzen met de indexcijfers.

Voor een aantal uitgaven ontvangen gemeenten extra middelen in het gemeentefonds. De uitgaven liggen vaak bij de ISD Bollenstreek, terwijl de baten bij de gemeenten binnenkomen. Dit zien we bijvoorbeeld bij uitvoeringskosten Tozo, vroegsignalering en SDV voor zelfstandigen.
Hierdoor stijgen de uitgaven bij de ISD Bollenstreek, maar kost het gemeenten geen extra geld.

De gemeenten hebben zicht op de hoogte van deze bedragen. De gemeenten ontvangen middelen in het gemeente fonds om deze uitgaven te bekostigen.

2 Beleidsbegroting

2.1 Programmaplan

De ISD Bollenstreek kent twee programma's:

- Participatie
- Zorg

De formatie is in 2024 gelijk aan de huidige formatie.

Tabel 3 Formatieoverzicht

Formatie ISD Bollenstreek 2024	Totaal	Overhead	Participatie	Zorg
Totaal fte's	112,04	24,12	61,20	26,73
Uren = 1.400 per fte	156.862	33.768	85,674	37,421
Totaal % per programma	100%	21,53%	54,62%	23,86%

De notitie Overhead van de commissie BBV is leidend voor de toerekening naar de programma's.
Onder overhead verstaan we alle functies die zich bezighouden met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Tot overhead rekenen we alle functies, die niet direct met klanten werken: directie, boekhouding, applicatiebeheer, planning & control, kwaliteit, contractbeheer, interne controle, personeelszaken, communicatie, facilitaire zaken en archief.

2.2 Programma's

2.2.1 Participatie

Wat willen we bereiken?
Werk boven inkomen
Bij de ISD staat werk voorop. Wie kan werken, moet werken. De ISD ondersteunt bij het vinden van werk in samenwerking met Provalu, dat in opdracht van de ISD trajecten uitvoert.

Niet iedereen slaagt erin om werk te vinden. Iemand die geen werk kan vinden en/of niet zelf in zijn levensonderhoud kan voorzien, kan bij ons aankloppen voor hulp. Dit kan een uitkering PW, IOAW, IOAZ, LKS of Bbz zijn.

Ook belangrijk is de hulp die we bieden om klanten weer aan het werk te helpen, zodat zij zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Dit doen wij samen met Provalu.

Wat gaan we doen?
De ISD zorgt voor een PW uitkering als de klant onvoldoende inkomen heeft om de noodzakelijke kosten van levensonderhoud te betalen. Ook in 2024 verstrekken we uitkeringen aan degenen die daar recht op hebben. Daarbij staat het hanteren van de menselijke maat voorop. We doen dat op een professionele en klantvriendelijke manier met goed opgeleide medewerkers. We zetten ons in om onze klanten zo snel mogelijk uit te laten stromen naar betaald werk.

Indien een klant voldoet aan de voorwaarden, verstrekken we de individuele inkomenstoeslag en de collectieve aanvullende zorgverzekering.

Participatiewet
Onze werkzaamheden op het gebied van uitvoering van de Participatiewet gaan in 2024 door.
We gaan nog meer de nadruk leggen op klanten aan het werk helpen (Arbeidsparticipatie) en ervoor zorgen dat we klanten snel, efficiënt en met respect behandelen, maar dat uitkeringen bij de juiste mensen terecht komen. We doen dat mede door een intensievere samenwerking met Provalu.

Loonkostensubsidie
Loonkostensubsidie is een goed instrument om mensen die niet in staat zijn om zelfstandig het minimumloon te verdienen, aan werk te helpen. Dat doen we door een deel van het salaris te betalen aan de werkgever, ondersteuning en begeleiding op de werkplek te bieden en de werkgever te ontzorgen.

Wet Inburgering
De Wet Inburgering is in 2022 ingegaan en zal ook in 2024 door de ISD worden uitgevoerd.
We verwachten meer statushouders in 2024, vanwege de naar verwachting hogere taakstelling die gemeenten krijgen.

Inkomensondersteunende voorzieningen
De bijzondere bijstand is een vergoeding voor bijzondere noodzakelijke kosten voor klanten met een laag inkomen en vermogen. Deze ondersteuning bestaat onder andere uit: aanvullende zorgverzekering, budgetbeheer, minimabeleid, individuele inkomenstoeslag en de individuele studietoeslag.
In 2023 vindt een evaluatie plaats van de huidige minimaregelingen die de ISD en gemeenten hebben.

Inkomsten schuldregelingen
Per 1 januari 2023 heeft er een verschuiving plaatsgevonden voor de inkomsten schuldregeling. Deze valt nu conform de Iv3 richtlijnen onder het programma Participatie in plaats van Zorg.
De aangekondigde wetswijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) heeft consequenties voor de WSNP en de MSNP. Het financieel effect daarvan en of dat leidt tot meer/minder schuldregelingen is nog niet te zeggen.

Wat gaat het kosten?

Tabel 4 Participatie

Uitkeringkosten Participatie *(x € 1)*	**Realisatie 2022**	**Begroting 2023**	**Begroting 2024**
Lasten			
PW	18.693.652	21.325.215	20.820.250
Loonkostensubsidie	1.448.675	1.238.643	1.900.000
Medische keuringen	34.711	59.999	40.000
Wet Inburgering	34.430	793.627	800.000
Inkomensondersteunende voorzieningen	2.227.261	2.387.960	2.500.000
Energietoeslag	5.726.450	5.850.000	-
Leefgeld Oekraine	485.361	934.800	-
Subtotaal lasten:	**28.697.342**	**32.590.243**	**26.060.250**
Baten			
Debiteurenontvangsten PW	-458.268	-453.269	-500.000
Debiteurenontvangsten loonkostensubsidie	-19.239	-10.790	-20.000
Debiteurenontvangsten re-integratie	70	-	-
Debiteurenontvangsten Tozo	-235.429	-15.000	-150.000
Debiteurenontvangsten Schuldregelingen	-	-42.920	-50.000
Debiteurenontvangsten inkomensondersteunende voorzieningen	-107.473	-130.000	-130.000
Subtotaal baten	**-820.340**	**-651.979**	**-850.000**
Exploitatiekosten	**4.086.425**	**5.572.434**	**5.467.242**
Totaal Participatie	**31.963.427**	**37.510.699**	**30.677.492**

Hieronder een overzicht van de verwachte budgetten, die gebaseerd zijn op het moment van opstellen van het in de begroting verwachte budget 2024 volgens het programma **Frontin Buig**.
Frontin Buig is een wetenschappelijke applicatie waarmee we de uitgaven en klantenaantallen voor de komende jaren kunnen berekenen. Dit biedt meer houvast dan onze eigen inschattingen.

Tabel 5 Verwachte budgetten 2024

Rijksbijdragen voor gemeenten 2024	
(x € 1)	**BUIG**
Hillegom	4.225.284
Lisse	4.010.843
Noordwijk	8.862.279
Teylingen	6.220.882
Totaal	**23.319.287**

Deze budgetten gelden als basis voor de verdeling van de kosten van het programma Participatie.

Het Rijk stelt gedurende het lopende jaar het voorlopige BUIG budget bij aan de hand van de ontwikkelingen. In de eerste helft van het jaar publiceert de overheid het nader voorlopig budget en in september van het lopende jaar stelt het Rijk het BUIG-budget definitief vast. Het uiteindelijke budget is afhankelijk van de gerealiseerde prijs en het volume (aantal uitkeringen) in het voorgaande jaar, van een inschatting van de effecten van de conjunctuur en Rijksbeleid in het begrotingsjaar zelf en van een indexering van de gemiddelde prijs. Voor de inschattingen maken we gebruik van het programma Frontin Buig, dat we samen met de gemeenten hebben aangeschaft.

Tabel 6 BUIG

BUIG (x € 1)	
Verwacht BUIG budget	23.319.287
Begrote kosten ten laste van BUIG budget *	-22.200.249
Verwacht overschot	**1.119.038**
*) Bestaande uit: PW en LKS	

De verwachte aantallen uitkeringsgerechtigden in 2024 zijn per gemeente gebaseerd op historische aantallen en de verwachte stijging van de aantallen volgens het programma Frontin Buig (+7% ten opzichte van 2022).

De hoogte van de uitkeringen in 2023 zijn met 10% gestegen, hierdoor komen we in 2023 hoger uit. De stijging zonder deze verhoging is minimaal.

De ISD Bollenstreek vraagt van de gemeenten het bedrag van de verwachte uitgaven.
De praktijk leert dat de budgetten regelmatig wijzigen. In de loop van 2023 maakt de overheid het definitieve budget bekend.

Tabel 7 Verwachte aantallen klanten uitkeringen

Gemeente	2022	2024
Hillegom	247	235
Lisse	226	235
Noordwijk	455	469
Teylingen	301	336
Totaal	**1.229**	**1.275**

Bij 2024 staan de verwachte aantallen volgens de begroting; 2024 is gebaseerd op de prognose van het programma Frontin Buig.

De verwachte uitgaven voor de uitkeringen 1.275 (gemiddeld aantal uitkeringen) x € 15.950 = € 20.336.250. Het bedrag voor Bijstand voor zelfstandigen bestaat uit uitkeringskosten voor levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen. Hierin is niet meegenomen de mogelijk verhoging van de bijstandsnorm in de komende tijd.

Loonkostensubsidie
Wij verwachten in 2024 op dezelfde manier loonkostensubsidie te verstrekken als in de afgelopen jaren. Ook hier verwachten we een lichte stijging.

Medische keuringen
Deze kosten bestaan uit medische keuringen. De verwachting is dat de kosten in 2024 weer naar het niveau van voor de Coronacrisis gaan. Het bedrag schatten wij in op 40.000.

Tozo
In 2024 hebben we de terugvordering van de bedrijfskredieten. De baten bestaan uit de aflossing van schulden en de ontvangen rente.

Wet Inburgering
De Wet Inburgering is in 2022 ingegaan en zal ook in 2024 door de ISD worden uitgevoerd. Na een vertraagde start verwachten we meer uitgaven in 2024.

Inkomensondersteunende voorzieningen
De verwachting voor 2024 is dat de inkomensondersteunende voorzieningen, zoals de individuele inkomenstoeslag en de collectieve aanvullende zorgverzekering, beperkt stijgen.

Debiteurenontvangsten
Bij de begroting hebben we de verwachting ingeschat op basis van het verleden.

Tabel 8 Participatie per gemeente

Participatie	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
(x € 1)					
Lasten					
PW	3.769.853	3.567.727	7.939.158	5.543.511	20.820.250
Loonkostensubisidie	344.027	325.581	724.506	505.886	1.900.000
Medische keuringen	7.348	7.388	14.184	11.080	40.000
Wet Inburgering	146.960	147.760	283.680	221.600	800.000
Inkomensondersteunende voorzieningen	459.250	461.750	886.500	692.500	2.500.000
Totaal lasten:	**4.727.438**	**4.510.204**	**9.848.029**	**6.974.577**	**26.060.250**
Baten					
Debiteurenontvangsten BUIG / Bbz	-90.533	-85.679	-190.660	-133.128	-500.000
Debiteurenontvangsten LKS	-3.621	-3.427	-7.627	-5.325	-20.000
Debiteurenontvangsten re-integratie	0	0	0	0	0
Debiteurenontvangsten Tozo	-27.555	-27.705	-53.190	-41.550	-150.000
Debiteurenontvangsten Schuldregelingen	-9.053	-8.568	-19.066	-13.313	-50.000
Debiteurenontvangsten Ink. Voorz.	-23.881	-24.011	-46.098	-36.010	-130.000
Totaal baten:	**-154.644**	**-149.390**	**-316.640**	**-229.326**	**-850.001**
exploitatiekosten	1.004.332	1.009.800	1.938.684	1.514.426	5.467.242
Totaal programma Participatie	**5.577.126**	**5.370.613**	**11.470.073**	**8.259.677**	**30.677.492**

Tabel 9 Beleidsindicatoren

Personen met een bijstandsuitkering	96,28	aantal per 10.000 inwoners

2.2.2 Zorg

Wat willen we bereiken?
De ISD wil ervoor zorgen dat iedere bewoner van de Bollenstreek de voorziening krijgt waar hij of zij recht op heeft, als blijkt dat de ondersteuning niet geboden kan worden vanuit de eigen kracht, het sociale netwerk of voorliggende voorzieningen. Dat willen we snel en efficiënt doen. Het is een continu proces om de doorlooptijden verder naar beneden te krijgen, de administratieve rompslomp te beperken en de klantvriendelijkheid verder te vergroten. Het is onze ambitie om ook bij dit programma onze klanten zo goed mogelijk van dienst te zijn. Ook hier geldt dat de menselijke maat voorop staat.

Wat gaan we doen?
De ISD voert op het gebied van Zorg een aantal regelingen uit; hulp bij het huishouden, begeleiding, maatschappelijke opvang, rolstoelen, collectief vervoer, vervoersvoorzieningen, wonen met ondersteuning, woonvoorzieningen, onderzoekskosten, eigen bijdrage, PGB jeugd en schulddienstverlening.
Onder wonen met ondersteuning vallen Beschermd Thuis, Beschermd Wonen light en Beschermd wonen)

PGB Jeugd
We zijn verantwoordelijk voor de administratieve taken van PGB Jeugd. Verstrekkingen bij PGB Jeugd verantwoorden we bij het hoofdstuk Zorg. De ISD Bollenstreek kent twee programma's: Participatie en Zorg. Verstrekkingen aan Jeugd past het beste bij Zorg. Een andere optie zou zijn om een derde programma voor de PGB's Jeugd te maken. Gezien de hoogte van de bedragen en de noodzaak om daar dan ook exploitatiekosten aan toe te kennen, ligt het niet voor de hand om een afzonderlijk programma te maken.

Schulddienstverlening
De kosten voor Schulddienstverlening bestaan voornamelijk uit formatie en automatisering. Deze zijn verwerkt in de doorbelaste exploitatiekosten aan het programma Participatie, inclusief Vroegsignalering en schulddienstverlening aan zelfstandig ondernemers.

Wat gaat het kosten?

Tabel 10 Programma Zorg totaal

Totaal Zorg	2022	2023	2024
x € 1	realisatie	begroting	begroting
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	9.675.090	9.279.487	10.836.100
Wmo - HbH PGB	343.939	397.373	385.211
Wmo - begeleiding ZIN	9.451.601	9.870.134	10.774.825
Wmo - begeleiding PGB	793.219	875.627	904.270
Wmo - beschermd wonen	107.739	3.562.184	3.669.050
Wmo - maatschappelijk opvang	0	381.094	392.527
Wmo - rolstoelen	704.872	770.786	803.554
Wmo - collectief vervoer	658.685	928.718	837.731
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	1.312.339	1.195.664	1.496.066
Wmo - woonvoorzieningen	1.219.957	1.190.171	1.390.751
Wmo - onderzoekskosten	27.606	41.539	31.471
Subtotaal Wmo	**24.332.944**	**28.492.778**	**31.521.556**
Jeugd			
PGB Jeugd	**2.560.145**	**2.561.855**	**2.867.363**
Subtotaal lasten zorg	**26.893.090**	**31.054.633**	**34.388.919**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	-779.337	-739.928	-779.337
Debiteurenontvangsten	1.012	-36.326	1.012
Subtotaal baten zorg	**-825.428**	**-776.254**	**-778.325**
Exploitatiekosten	**2.665.414**	**2.293.040**	**2.300.624**
Programma Zorg	**28.733.076**	**32.571.419**	**35.911.218**

Tabel 11 Beleidsindicatoren

Clienten met een maatwerkarrangement	n.n.b.	per 10.000 inwoners

Uitgangspunten per gemeente per voorziening
De kosten van de zorgvoorzieningen komen volledig ten laste van de gemeenten waarvoor de voorziening is verstrekt.

Op de volgende pagina's vindt u per gemeente een overzicht met daarin de realisatie 2022, de begroting 2023 en de begroting 2024**.** Per gemeente staan de uitgangspunten voor de begroting.

Alle begrote bedragen zijn berekend in lijn met het ingezette beleid waarvan de effecten nu zichtbaar worden.

We hebben rekening gehouden met verschillende prijsindexaties en een toename van het gebruik door vergrijzing van 1% per jaar ten opzichte van de realisatie 2022.

Tabel 12 Programma Zorg gemeente Hillegom

Hillegom - Zorg	2022	2023	2024
x € 1	realisatie	begroting	begroting
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	1.787.071	1.781.996	2.001.519
Wmo - HbH PGB	37.025	62.702	41.468
Wmo - begeleiding ZIN	1.848.070	1.986.961	2.106.800
Wmo - begeleiding PGB	88.216	126.649	100.566
Wmo - beschermd wonen	10.276	439.449	452.632
Wmo - maatschappelijk opvang	0	70.044	72.145
Wmo - rolstoelen	99.929	143.572	113.919
Wmo - collectief vervoer	120.444	168.536	157.037
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	199.517	241.721	227.449
Wmo - woonvoorzieningen	166.880	202.589	190.243
Wmo - onderzoekskosten	5.998	8.180	6.838
Subtotaal Wmo	**4.401.323**	**5.232.399**	**5.470.618**
Jeugd			
PGB Jeugd	556.882	504.631	623.708
Subtotaal lasten zorg	**4.958.205**	**5.737.030**	**6.094.326**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	-151.067	-144.190	-151.067
Debiteurenontvangsten	-17	-97	-17
Subtotaal baten zorg	**-159.808**	**-144.287**	**-151.084**
Exploitatiekosten	**493.635**	**421.361**	**422.625**
Programma Zorg	**5.292.032**	**6.014.103**	**6.365.866**

Hulp bij het huishouden
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 5% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 6% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Maatschappelijke Zorg (Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang)
In 2022 zijn we gestart met de pilot Beschermd wonen en vanaf 2023 hoort dit samen met de Maatschappelijke Opvang bij de reguliere taken van de ISD. In de Wmo-verordening van de gemeenten staat de term Wonen met ondersteuning. Hieronder vallen Beschermd Thuis, Beschermd wonen light en Beschermd Wonen) De verwachting is gebaseerd op de begroting van 2023 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 3% voor 2024.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 6% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer
De verwachting is gebaseerd op de cijfers van 2023 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 3% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Jeugd
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met een prijsindex van 6% per jaar.

Eigen bijdrage
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022.

Tabel 13 Programma Zorg gemeente Lisse

Lisse - Zorg	2022	2023	2024
x € 1	realisatie	begroting	begroting
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	2.000.599	1.852.426	2.240.671
Wmo - HbH PGB	122.085	121.734	136.736
Wmo - begeleiding ZIN	2.156.645	2.332.537	2.458.576
Wmo - begeleiding PGB	175.615	160.990	200.201
Wmo - beschermd wonen	55.753	253.541	261.147
Wmo - maatschappelijk opvang	0	65.109	67.062
Wmo - rolstoelen	160.527	173.467	183.001
Wmo - collectief vervoer	99.838	148.544	106.470
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	212.302	199.897	242.025
Wmo - woonvoorzieningen	271.372	180.664	309.365
Wmo - onderzoekskosten	4.671	7.151	5.325
Subtotaal Wmo	**5.259.408**	**5.496.061**	**6.210.578**
Jeugd			
PGB Jeugd	592.899	451.402	664.047
Subtotaal lasten zorg	**5.852.307**	**5.947.464**	**6.874.625**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	-166.077	-154.725	-166.077
Debiteurenontvangsten	0	-858	0
Subtotaal baten zorg	**-174.862**	**-155.583**	**-166.077**
Exploitatiekosten	**497.100**	**423.472**	**424.925**
Programma Zorg	**6.174.545**	**6.215.353**	**7.133.473**

Hulp bij het huishouden
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 5% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 6% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Maatschappelijke Zorg (Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang)
In 2022 zijn we gestart met de pilot Beschermd wonen en vanaf 2023 hoort dit samen met de Maatschappelijke Opvang bij de reguliere taken van de ISD. In de Wmo-verordening van de gemeenten staat de term Wonen met ondersteuning. Hieronder vallen Beschermd Thuis, Beschermd wonen light en Beschermd Wonen) De verwachting is gebaseerd op de begroting van 2023 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 3% voor 2024.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 6% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer
De verwachting is gebaseerd op de cijfers van 2023 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 3% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Jeugd
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met een prijsindex van 6% per jaar.

Eigen bijdrage
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022.

Tabel 14 Programma Zorg gemeente Noordwijk

Noordwijk - Zorg	2022	2023	2024
x € 1	realisatie	begroting	begroting
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	3.477.545	3.309.890	3.894.850
Wmo - HbH PGB	127.051	143.513	142.297
Wmo - begeleiding ZIN	2.430.948	2.448.565	2.771.281
Wmo - begeleiding PGB	338.148	327.292	385.489
Wmo - beschermd wonen	36.581	2.076.162	2.138.447
Wmo - maatschappelijk opvang	0	135.410	139.472
Wmo - rolstoelen	261.528	274.514	298.142
Wmo - collectief vervoer	285.961	382.032	376.713
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	641.428	514.608	731.228
Wmo - woonvoorzieningen	512.614	471.430	584.380
Wmo - onderzoekskosten	9.371	17.942	10.683
Subtotaal Wmo	**8.121.176**	**10.101.358**	**11.472.982**
Jeugd			
PGB Jeugd	726.272	961.713	813.425
Subtotaal lasten zorg	**8.847.448**	**11.063.071**	**12.286.407**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	-263.443	-251.963	-263.443
Debiteurenontvangsten	0	-12.265	0
Subtotaal baten zorg	**-280.047**	**-264.228**	**-263.443**
Exploitatiekosten	**939.559**	**813.024**	**815.801**
Programma Zorg	**9.506.960**	**11.611.868**	**12.838.765**

Hulp bij het huishouden
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 5% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 6% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Maatschappelijke Zorg (Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang)
In 2022 zijn we gestart met de pilot Beschermd wonen en vanaf 2023 hoort dit samen met de Maatschappelijke Opvang bij de reguliere taken van de ISD. In de Wmo-verordening van de gemeenten staat de term Wonen met ondersteuning. Hieronder vallen Beschermd Thuis, Beschermd wonen light en Beschermd Wonen) De verwachting is gebaseerd op de begroting van 2023 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 3% voor 2024.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 6% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer
De verwachting is gebaseerd op de cijfers van 2023 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 3% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Jeugd
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met een prijsindex van 6% per jaar.

Eigen bijdrage
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022.

Tabel 15 Programma Zorg gemeente Teylingen

Teylingen - Zorg	2022	2023	2024
x € 1	realisatie	begroting	begroting
Lasten			
Wmo - HbH ZIN	2.409.875	2.335.175	2.699.060
Wmo - HbH PGB	57.777	69.423	64.710
Wmo - begeleiding ZIN	3.015.937	3.102.072	3.438.169
Wmo - begeleiding PGB	191.240	260.696	218.014
Wmo - beschermd wonen	5.129	793.032	816.823
Wmo - maatschappelijk opvang	0	110.531	113.847
Wmo - rolstoelen	182.888	179.233	208.493
Wmo - collectief vervoer	152.443	229.606	197.511
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	259.092	239.437	295.365
Wmo - woonvoorzieningen	269.090	335.489	306.763
Wmo - onderzoekskosten	7.565	8.266	8.624
Subtotaal Wmo	**6.551.037**	**7.662.960**	**8.367.379**
Jeugd			
PGB Jeugd	**684.092**	**644.109**	**766.183**
Subtotaal lasten zorg	**7.235.129**	**8.307.068**	**9.133.562**
Baten			
Wmo - Eigen Bijdrage	-198.750	-189.050	-198.750
Debiteurenontvangsten	1.029	-23.106	1.029
Subtotaal baten zorg	**-210.713**	**-212.156**	**-197.721**
Exploitatiekosten	**735.121**	**635.183**	**637.273**
Programma Zorg	**7.759.538**	**8.730.096**	**9.573.114**

Hulp bij het huishouden
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 5% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Begeleiding
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 6% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Maatschappelijke Zorg (Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang)
In 2022 zijn we gestart met de pilot Beschermd wonen en vanaf 2023 hoort dit samen met de Maatschappelijke Opvang bij de reguliere taken van de ISD. In de Wmo-verordening van de gemeenten staat de term Wonen met ondersteuning. Hieronder vallen Beschermd Thuis, Beschermd wonen light en Beschermd Wonen) De verwachting is gebaseerd op de begroting van 2023 met daarbij verwerkt een verwachte prijsindex van 3% voor 2024.

Rolstoelen, vervoersvoorzieningen en woonvoorzieningen
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 6% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Collectief vervoer
De verwachting is gebaseerd op de cijfers van 2023 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 3% per jaar. In gebruik verwachten we een toename van 1% per jaar in verband met vergrijzing.

Jeugd
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022 met een prijsindex van 6% per jaar.

Eigen bijdrage
De verwachting is gebaseerd op de realisatie 2022.

2.2.3 Overhead

Tabel 16 Overzicht kosten overhead

(x € 1)	realisatie 2022	begroting 2023	begroting 2024
Lasten			
Salariskosten ISD	7.331.196	8.500.696	8.635.566
Personeelsvergoedingen ISD	90.658	79.771	85.214
Overige personeelskosten	237.410	220.000	250.000
Huur kantoor	386.235	389.776	414.564
Automatisering	417.593	519.168	510.000
Reclame- en promotiekosten	16.684	17.042	16.863
Vakliteratuur	555	7.039	3.797
Huisvestingskosten	66.970	64.098	70.988
Kantoorkosten	216.197	215.935	229.168
Accountantskosten	36.000	73.501	51.940
Advieskosten	45.280	67.239	56.259
Inhuur en uitzendkrachten	146.297	180.006	163.151
Uitbestedingen Teylingen	316.292	302.831	335.269
Uitvoeringskosten derden	47.750	54.312	55.941
Algemene kosten	82.833	75.287	87.803
Bank- en Rentekosten	-14.808	10.661	10.661
Afschrijving kantoormeubilair	20.289	40.000	30.000
Uitvoeringskosten Tozo	200.000	200.000	200.000
Uitvoeringskosten energietoeslag	144.000	144.000	0
Uitvoeringskosten leefgeld Oekraine	20.000	40.000	0
Kosten saneringskredieten	0	10.000	10.000
Incidentele baten en lasten	0	0	0
Subtotaal		***11.211.362***	***11.217.187***
Subtotaal	**9.807.429**	**11.211.362**	**11.217.187**
Toerekening Participatie	**-4.086.425**	**-5.572.434**	**-5.467.242**
Toerekening Zorg	**-2.665.414**	**-2.266.202**	**-2.300.624**
Totaal Overhead	**3.055.590**	**3.372.726**	**3.449.320**

In de begroting 2024 zijn op basis van de BBV voorschriften alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces, toegerekend tot de overhead. De kosten die direct zijn toe te rekenen aan de taakvelden bestaan uit de personeelskosten van de medewerkers van de betreffende afdeling, automatisering en inhuur en uitzendkrachten. Dit alles op basis van de procentuele verhouding zoals weergegeven in het formatieoverzicht.
De berekening waaruit blijkt dat de kosten van de ISD binnen de bezuinigingsopdracht (Financiële kaderstelling Holland Rijnland) blijven, vindt u in bijlage 6.1.

De verwachtingen zijn gebaseerd op de realisatie 2022 met daarbij verwerkt een prijsindexatie van 3% per jaar.

Salariskosten

De salariskosten zijn gebaseerd op de toegestane formatie. Op basis van de realisatiecijfers van de afgelopen drie jaar komen we uit op een gemiddeld realisatiepercentage van 95%. We begroten voor 2024 op basis van dit percentage.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT):
Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Hierin is bepaald dat topfunctionarissen niet meer mogen verdienen dan het wettelijk maximum: de WNT-norm. Jaarlijks wordt dit bedrag vastgesteld in een ministeriële regeling.

Personeelsvergoedingen ISD
De personeelsvergoeding staat in relatie tot de salariskosten. Door het wegvallen van woon-werk verkeer i.v.m. thuiswerken zijn de kosten vanaf 2021 lager. In 2024 verwachten we een stijging.

Overige personeelskosten
De kosten omvatten opleiding, vorming en training, werving en selectie van personeel, arbozorg, kosten ondernemingsraad, personeelsvereniging, teambuilding, kerstpakketten, etc.

Huur kantoor
Betreft de huur van het gebouw aan de Hobahostraat 92.

Automatisering
Alle kosten van automatisering zitten in deze post. Wij maken gebruik van de volgende software: voor de uitkeringen: Suite voor Sociaal Domein, voor de Wmo ZorgNed, voor de databaseverwerking: Oracle, voor schulddienstverlening: Allegro, voor Vroeg Eropaf: Inforing, voor de boekhouding: Exact Online en voor de kantoorautomatisering: MicroSoftOffice.

Reclame- en promotiekosten
De kosten zijn voor informatieverstrekking aan onze klanten.

Vakliteratuur
Onder deze post staan de kosten van vakliteratuur en lidmaatschap Stimulansz, diverse wetboeken, handboeken, dag- en weekbladen en boeken en tijdschriften.

Huisvestingskosten
Dit betreft schoonmaken/onderhoud en kantoorinventaris.

Kantoorkosten
Deze post bestaat uit kantoorartikelen, telefoon, porti, kantoormachines, koffie en thee.
Door invoering van digitalisering verwachten we in de toekomst een besparing op deze post.

Accountantskosten
De kosten voor de controle van de accountant.

Advieskosten
Hierin zijn opgenomen verwachte advieskosten voor o.a. aanbestedingen.

Inhuur en uitzendkrachten
Hierin zijn opgenomen verwachte kosten voor inhuur.

Uitbestedingen HLT Samen
De ISD maakt gebruik van de diensten van HLT Samen op het gebied van automatisering en personeelsadministratie.

Uitvoeringskosten derden
De uitvoeringskosten betreffen de kosten van de uitvoering van tegenprestatie naar vermogen of preventieve activiteiten bij schulddienstverlening toegevoegd, die voorheen via subsidies van de gemeenten betaald werden.

Algemene kosten
Hierin is opgenomen presentiegelden commissie bezwaar & beroep en de cliëntenraad, proceskosten, opvragen van voertuiginformatie, contributies, verzekeringen en diverse kleine kosten.

Bank- en Rentekosten
Alle door de banken in rekening gebrachte kosten en betaalde/ontvangen rente.

Afschrijving kantoormeubilair
Afschrijvingskosten op het kantoormeubilair.

Uitvoeringskosten Tozo
Dit zijn kosten die we denken te maken bij de afhandeling van de regeling, met name bij de terugvordering van de bedrijfskredieten.

Incidentele baten en lasten
Onvoorziene en niet toe te rekenen baten en lasten. Ook verrekeningen uit voorgaande dienstjaren vallen hieronder.

Tabel 17 Beleidsindicatoren
De beleidsindicatoren volgens het BBV.

Beleidsindicatoren:		
Formatie	0,87	fte per 1.000 inwoners
Bezetting	0,87	fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	86,89	per inwoner
Externe inhuur	1,79	% van de totale loonkosten
Overhead	4,92	% van de totale lasten

2.3 Overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

De middelen die de ISD ontvangt vanuit de deelnemende gemeenten zijn opgenomen in het programma Algemene dekkingsmiddelen.

Tabel 18 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen (x € 1.000)	
Hillegom	12.591
Lisse	13.156
Noordwijk	25.560
Teylingen	18.810
Totaal	**70.118**

Tabel 19 Structureel begrotingssaldo

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
(bedragen x € 1.000)				
Saldo van baten en lasten	-	-	-	-
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-
Begrotingssaldo na bestemming	-	-	-	-
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-	-	-	-
Structureeel begrotingssaldo	-	-	-	-

Deze tabel is een verplichting vanuit het BBV
Het structureel begrotingssaldo van de ISD Bollenstreek is nihil. Al onze kosten dekken we uit de bijdrage van de deelnemende gemeenten. Tekorten of overschotten op onze uitgaven ten opzichte van het Rijksbudget, komen tot uitdrukking in de begroting van de gemeenten.

2.4 Vennootschapsbelasting

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooien op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet Vpb-plichtig.

2.5 Onvoorzien

Er komen geen incidentele baten en lasten voor in de begroting 2024.

3 Paragrafen

3.1.1 Lokale heffingen

De ISD kent geen lokale heffingen.

3.1.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Eventuele financiële tegenvallers zijn voor rekening en risico van de deelnemende gemeenten. Met de steeds groeiende financiële stromen binnen de ISD gaan deze risico's en vooral de beperking daarvan, een steeds grotere rol spelen. Deze groei wordt veroorzaakt door het toenemende takenpakket van de ISD en wijzigingen in de budgettering.

Risico
De ISD heeft te maken met onzekerheden en risico's. Een aantal daarvan is nagenoeg uit te sluiten, te beheersen of te beperken door tijdig maatregelen te nemen, verzekeringen af te sluiten en alert te zijn op veranderingen. Andere risico's kan de ISD overdragen, bijvoorbeeld op de gemeenten. Soms moeten we accepteren dat er risico's zijn, waar we niet veel aan kunnen doen.
De gemeenten staan garant voor alle tekorten bij de ISD en in die zin lopen zij dan ook de risico's. De ISD heeft in kaart gebracht welke risico's de gemeenten dan wel de ISD lopen.

Er is onderscheid gemaakt in algemene risico's (risico's die in elk bedrijf aanwezig zijn) en specifieke risico's (risico's specifiek voor een ISD of een sociale dienst).

De kans en het effect van een gebeurtenis zijn uitgedrukt in een cijfer oplopend van 1 tot en met 25. Dit cijfer is het gevolg van het vermenigvuldigen van de kans x effect.

Waarbij een hele kleine kans staat voor getalwaarde 1 en een grote kans voor getalwaarde 5.
Waarbij geringe schade staat voor getalwaarde 1 en fatale schade voor getalwaarde 5.

Risico = kans x effect

Risicoprofiel
De belangrijkste risico's zijn:

1. Algemene risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico	Financiële gevolgen	maatregel
Brand of andere calamiteit waardoor de inventaris verloren gaat en de voortgang van het werk niet meer mogelijk is	1 x 1 = 1	schade oplopend tot maximaal € 1.130.224 (dit is de aanschafwaarde van de vaste activa per 31-12-2022). Huur ander pand € 97.444	De financiële risico's van brand zijn gedekt door de verzekering.
Fraude/ integriteitsschendingen	2 x 2 = 4	PM (is afhankelijk van omvang fraude, dit is niet bij benadering aan te geven)	Dagelijks worden betalingen zowel aan klanten als crediteuren gecontroleerd op bankrekeningnummer. Daarnaast worden dagelijks de betalingen steekproefsgewijs gecontroleerd.
Vermindering van taken ISD, bijvoorbeeld Wmo/opheffen	1 x 3 = 3	WW-verplichtingen + bovenwettelijke uitkering 50 fte's (Wmo)	Afsluiten tijdelijke arbeidscontracten.

ISD/uittreden gemeenten		€ 5.700.000 tot € 11.400.000 bij opheffing ISD Schaalnadelen: PM	Overgang ISD personeel naar gemeenten/andere organisaties die taken overnemen. Begeleiding bij van werk naar werktrajecten.
Automatisering, gegevens weg als gevolg van calamiteit bij bijv. HLT Samen (bijv. brand)	1 x 4 = 4	Inhuur extra fte's om gegevens opnieuw in te brengen en betalingen te verzorgen € 250.000	De ISD maakt dagelijks een back-up van alle bestanden zowel van de uitkeringsbestanden als van de boekhouding. In geval van calamiteiten (brand e.d.) kan de ISD deze bestanden gebruiken om elders te verwerken. We kunnen altijd zorgdragen voor de betaling van de uitkeringen (binnen enkele dagen).

2. Specifieke risico's

Gebeurtenis	Kans x effect = risico		maatregel
Bijstand: Toename klanten als gevolg economische crisis/minder participatiegelden/ Achterblijven uitstroom via SPW	5 x 2 = 10	50 klanten extra x gemiddeld € 14.500 = € 725.000 per jaar	Poortwachterfunctie, handhaven, re-integratie-activiteiten. Aanvragen vangnetuitkering. Tekorten gedekt door gemeenten*
Toename beroep op bijzondere bijstand	4 x 1 = 4	10 % toename = € 225.000	Beleid wijzigen (veel van wat de ISD verstrekt is bovenwettelijk) / begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Verlaging van de eigen bijdrage door het Rijk	4 x 2 = 8	Sterk verlaagd eigen bijdrage en 5 % toename Hbh en vervoer-voorzieningen € 150.000	Als het Rijk de eigen bijdrage sterk verlaagd heeft dat twee gevolgen: 1. Verminderde inkomsten uit eigen bijdrage; 2. Een sterke aanzuigende werking op de voorzieningen, waardoor we veel meer uitgaven hebben.
Toename beroep op individuele voorzieningen ingevolge de Wmo	4 x 2 = 8	10 % toename = € 2.197.700	Beleid wijzigen (kiezen voor wettelijk minimale variant, meer algemene voorzieningen, zoals scootmobielpool), begrotingswijziging indienen bij gemeenten.
Wettelijke mogelijkheid tot 5 jaar uitnutting PGB	1 x 1 = 1	Niet benutte PGB's 5 jaar = € 3.832.856	Restant budget PGB is nog 5 jaar recht op uitbetaling
Incident met Informatiebeveiliging	4 x 3 = 12	PM	Het risico bij informatiebeveiliging brengen we omlaag door diverse audits te laten uitvoeren. De gevolgen zijn moeilijk in geld uit te drukken.
Nieuwe aanbesteding (hulpmiddelen, begeleiding, Hbh en collectief vervoer)	1 x 1 = 1	Nieuwe aanbestedingen kunnen leiden tot hogere prijzen = € 1.500.000	

3. Weerstandsvermogen

Op grond van voorgaande inventarisatie van de risico's en rekening houdend met de risicofactor is de berekening van het weerstandsvermogen als volgt;

Tabel 20 berekening weerstandsvermogen

Risico	Factor	Schadebedrag	Weerstandsvermogen
1. Brand	1/25	€ 1.227.668	49.107
2. Fraude	4/25	pm	-
3a. Vermindering taken	3/25	€ 5.700.000	
3b. Opheffing ISD	3/25	€ 11.400.000	2.052.000
4. Automatisering	4/25	€ 250.000	40.000
5. toename bijstand	10/25	€ 725.000	290.000
6. toename bijz.bijstand	4/25	€ 225.000	36.000
7. verlaging eigen bijdrage	8/25	€ 150.000	48.000
8. toename Wmo	8/25	€ 2.197.700	703.264
9. 5 jaarsrisico PGB	1/25	€ 3.832.856	153.314
10. informatiebeveiliging	12/25	pm	-
11. nieuwe aanbesteding	1/25	€ 1.500.000	60.000
Totaal weerstandsvermogen			3.431.685

Tabel 21 verdeling weerstandsvermogen naar gemeente

Gemeente	%	Bedrag
Hillegom	18,37	630.401
Lisse	18,47	633.832
Noordwijk	35,46	1.216.875
Teylingen	27,70	950.577
Totaal		3.431.685

Conclusie:
De deelnemende gemeenten aan de ISD Bollenstreek moeten rekening houden met een weerstandsvermogen dat nodig is om de financiële risico's van de ISD Bollenstreek af te dekken, zoals in bovenstaande tabel is vermeld.

Tabel 22 Verloop kengetallen

Kengetallen:	2022	2023	2024	2024	2025	2026
Netto schuldquote	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%
Netto schuldquote gecorrigeerd						
voor alle verstrekte leningen	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%	0,23%
Solvabiliteitsratio	0%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	-0,28%	-0,28%	-0,28%	-0,28%	-0,28%	-0,28%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote:
De netto schuldquote zijn alle schulden en overlopende passiva minus de vlottende activa in verhouding tot de totale baten voor mutaties reserves. Dit kengetal is laag bij de ISD Bollenstreek omdat er geen vaste schulden zijn.

Solvabiliteitsratio;
Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal weer. De ISD Bollenstreek heeft geen eigen vermogen, daardoor is het solvabiliteitsratio nul.

Structurele exploitatieruimte:
Is laag omdat de structurele lasten gedekt worden door de structurele baten. Alleen de incidentele baten/lasten hebben bij de ISD Bollenstreek invloed op dit kengetal.

Grondexploitatie:
Is niet van toepassing.

Belastingcapaciteit:
Is niet van toepassing omdat de ISD Bollenstreek geen heffing kent.

3.1.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De ISD heeft geen kapitaalgoederen. De investeringen in software, hardware en inventaris zijn bij de oprichting van de ISD rechtstreeks door de deelnemende gemeenten gefinancierd. De investeringen in verband met de inrichting van het kantoorgebouw Amiant te Lisse worden geactiveerd en afgeschreven over een periode van 10 jaar (de duur van het huurcontract). Hetzelfde geldt voor de investering in automatisering, zij het dat de afschrijvingsperiode daarbij drie jaar bedraagt. Er worden voor deze vaste activa geen kostenegalisatievoorzieningen voor grootonderhoud getroffen. De onderhoudskosten worden derhalve jaarlijks begroot en verantwoord.

3.1.4 Financiering

De ISD rekent per jaar volledig af met de deelnemende gemeenten. Dat betekent dat we geen eigen vermogen hebben en dus volledig afhankelijk zijn van de bevoorschotting door de gemeenten. Vanaf 2007 gaan de Rijksbijdragen rechtstreeks naar de gemeenten, waardoor we geen andere externe financiers hebben dan de gemeenten.

Kasgeldlimiet
Het Rijk heeft in 2000 regels gesteld aan hoe gemeenten en provincies hun geld en kapitaal beheren. Dit staat in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).
In de wet Fido is geregeld dat overheden de toezichthouders informeren over de kasgeldlimiet.
Het gaat bij de kasgeldlimiet om het beperken van renterisico's op de korte schuld. Korte schuld is bedoeld voor het financieren van lopende uitgaven. De kasgeldlimiet is gekoppeld aan het begrotingstotaal, dat wil zeggen de totale lasten van de begroting, inclusief tegelijkertijd met de begroting vastgestelde begrotingswijzigingen.

Schatkistbankieren
De Eerste Kamer heeft op 10 december 2013 ingestemd met het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren. Dat betekent dat het verplicht schatkistbankieren voor decentrale overheden op 16 december 2013 van start is gegaan.

Het drempelbedrag is bepaald op 2% van de begroting met een minimumbedrag van € 1.000.000. Begroting 2024 is € 70.038.030 en 2% is € 1.400.761.

Voor de ISD Bollenstreek betekent schatkistbankieren dat wij onze overtollige middelen (alles > € 1.400.761. aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat wij ons geld niet langer bij banken buiten de schatkist mogen aanhouden.
Onze (verplichte) deelname aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld.

Renterisiconorm
De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld van de gemeente. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer. De norm geeft het bedrag aan waarover de gemeente zich per begrotingsjaar maximaal mag bloot stellen aan renterisico. Voor gemeenschappelijke regelingen bedraagt de renterisiconorm 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm als bedoeld in de Wet Fido wordt niet overschreden.

De ISD Bollenstreek kent geen renterisico. De reden hiervan is dat we geen leningen hebben afgesloten.

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte
De ISD heeft geen eigen vermogen. De deelnemende gemeenten hebben bij de oprichting besloten dat de ISD geen reserves vormt. Ieder jaar wordt er volledig afgerekend. De deelnemende gemeenten betalen maandelijks 1/12 van de begroting als voorschot. Hiermee kan de ISD Bollenstreek in de financieringsbehoefte voorzien.

Rentevisie
Rentevisie is de toekomstverwachting over de renteontwikkeling. De ISD heeft geen rentedragende leningen en is derhalve geen rente verschuldigd. De renteontwikkeling heeft op dan ook geen invloed op de financiële positie van de ISD.

Rentekosten/-opbrengsten
De rentekosten/-opbrengsten bij de ISD bestaan uit de rente op de r/c die banken in rekening brengen of uitbetalen.

3.1.5 Bedrijfsvoering

Rechtmatigheid
Ook in 2024 moeten wij voldoen aan de wettelijke rechtmatigheidseisen. Er is een wetswijziging aangenomen over rechtmatigheid in jaarrekeningen van gemeenten. Door deze wijziging zal het Dagelijks Bestuur zelf een rechtmatigheidsverantwoording af moeten geven in de jaarstukken. De externe accountant geeft dan alleen nog een controleverklaring af met een oordeel inzake de getrouwheid van de jaarrekening.

De accountant zal haar oordeel geven over de getrouwheid van de jaarrekening waar de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel van uitmaakt.

Deze rechtmatigheidsverantwoording betreft de rechtmatige uitvoering van de taken en omvat het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium bij de desbetreffende financiële beheershandelingen en transacties. De grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3,0% van de totale lasten € 70.117.780.

Participatie
We verwachten in 2024 een stijging van de klantenaantallen. Voor de PW betekent dit dat de uitgaven niet binnen de verwachte budgetten blijven. Voor de bedrijfsvoering geldt dat het werk door loopt.
Het aantal loonkostensubsidies stijgt. Voor de bijzondere bijstand geldt dat het een open einde regeling is.

Zorg
Voor de Wmo voorzieningen geldt dat het open einderegelingen zijn. De begroting wordt opgesteld aan de hand van ervaringscijfers en verwachte ontwikkelingen. Ondanks dat dit zorgvuldig plaatsvindt, is het mogelijk dat er veel meer of veel minder van een voorziening gebruik gemaakt wordt. De ISD zal de gemeenten bij afwijkingen van de begroting zo snel mogelijk informeren over de financiële gevolgen.
We hebben geen directe invloed op het aantal aanvragen. De enige manier om de hoogte van de uitgaven te sturen is aanpassing van het beleid waaronder voorzieningen worden verstrekt. Dat is per definitie een actie achteraf. Hierdoor kunnen de uitgaven in enig jaar (explosief) stijgen of dalen.

3.1.6 Verbonden partijen

De ISD is niet verbonden aan andere partijen.

3.1.7 Grondbeleid

De ISD heeft geen grond en derhalve ook geen grondbeleid.

3.1.8 Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

4 Financiële begroting

4.1 Overzicht van baten en lasten

Tabel 23 Baten en lasten

Financiele begroting 2024		Baten	Lasten	Saldo
(x € 1.000)				
Programma's				
Participatie		850-	31.527	30.677
Zorg		778-	36.690	35.911
Overhead			3.449	3.449
Saldo baten en lasten programma's				70.038
Overzicht algemene dekkingsmiddelen				
Bijdragen gemeenten		70.038-		70.038-
Geraamde resultaat / structureel begrotingssaldo				-

4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De financiële begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

4.3 Algemene grondslagen voor het opstellen van de begroting

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts opgenomen voor zover zij zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

De Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen welke is ingegaan per 1 januari 2016. Dit wetsvoorstel beoogt de vennootschapsbelasting (Vpb) zodanig aan te passen dat overheidsondernemingen die economische activiteiten ontplooien op een markt waarop ook niet-overheidsondernemingen (private ondernemingen) actief zijn, op dezelfde wijze aan de heffing van vennootschapsbelasting worden onderworpen als die private ondernemingen. De ISD voldoet niet aan alle 3 gestelde criteria en is daarom niet VPB plichtig.

4.4 Uiteenzetting van de financiële positie

Tabel 24 EMU saldo

Omschrijving	2022 x € 1000,-	2023 x € 1000,-	2024 x € 1000,-	2025 x € 1000,-	2026 x € 1000,-	2027 x € 1000,-
Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	0	0	0	0	0	0
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	67	51	51	51	50	0
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de						
Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans w orden geactiveerd	-74					
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen						
Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:						
Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa						
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw -, w oonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie						
Baten bouw grondexploitatie:						
Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantw oord						
Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen						
Lasten ivm transacties met derden, die niet via de exploitatie						
Berekend EMU-saldo	**-7**	**51**	**51**	**51**	**50**	**0**

Tabel 25 Geprognotiseerde balans

	2022 x € 1000,-	2023 x € 1000,-	2024 x € 1000,-	2025 x € 1000,-	2026 x € 1000,-	2027 x € 1000,-
ACTIVA						
Vaste Activa						
Materiele vaste activa						
- investeringen met een economisch nut	203	152	101	50	0	0
Totaal vaste activa	**203**	**152**	**101**	**50**	**0**	**0**
Vlottende activa						
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar						
- vorderingen openbare lichamen	-	-	-	-	-	-
- overige vorderingen	-	-	-	-	-	-
Liquide middelen	-	-	-	-	-	-
Overlopende activa	-	-	-	-	-	-
Totaal vlottende activa	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal-generaal	**203**	**152**	**101**	**50**	**0**	**0**
PASSIVA						
Vlottende passiva						
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar						
- schulden openbare lichamen						
- overige schulden	203	152	101	50	0	0
Totaal vlottende passive	**203**	**152**	**101**	**50**	**0**	**0**
Totaal-generaal	**203**	**152**	**101**	**50**	**0**	**0**

4.5 Overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Tabel 26 Geraamde baten en lasten totaal

		Totaal	
Hoofdtaakveld (x € 1.000)	**Taakveld**	**Lasten**	**Baten**
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	3.449	3.449-
Sociaal Domein	6.3 Inkomensregelingen	31.527	31.527-
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.858	4.858-
	6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	12.039	12.039-
	6.71b Begeleiding (WMO)	9.022	9.022-
	6.71c Dagbesteding (WMO)	3.509	3.509-
	6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	34	34-
	6.72a Jeugdhulp begeleiding	2.066	2.066-
	6.72c Jeugdhulp dagbesteding	804	804-
	6.81a Beschermd wonen (WMO)	3.937	3.937-
	6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	421	421-
TOTAAL		**71.666**	**71.666-**

Tabel 27 Geraamde baten en lasten per gemeente

Per gemeente		**Hillegom**		**Lisse**		**Noordwijk**		**Teylingen**	
Hoofdtaakveld (x € 1.000)	**Taakveld**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
Bestuur en ondersteuning	0.4 Overhead	634	634-	637	637-	1.223	1.223-	955	955-
Sociaal Domein	6.3 Inkomensregelingen	5.732	5.732-	5.520	5.520-	11.787	11.787-	8.489	8.489-
	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	749	749-	902	902-	2.108	2.108-	1.100	1.100-
	6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	2.193	2.193-	2.529	2.529-	4.327	4.327-	2.990	2.990-
	6.71b Begeleiding (WMO)	1.702	1.702-	2.028	2.028-	2.490	2.490-	2.802	2.802-
	6.71c Dagbesteding (WMO)	662	662-	788	788-	968	968-	1.090	1.090-
	6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	7	7-	6	6-	11	11-	9	9-
	6.72a Jeugdhulp begeleiding	449	449-	478	478-	586	586-	552	552-
	6.72c Jeugdhulp dagbesteding	175	175-	186	186-	228	228-	215	215-
	6.81a Beschermd wonen (WMO)	502	502-	311	311-	2.233	2.233-	891	891-
	6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	77	77-	72	72-	150	150-	122	122-
TOTAAL		**12.882**	**12.882-**	**13.457**	**13.457-**	**26.112**	**26.112-**	**19.215**	**19.215-**

5 Meerjarenraming

Tabel 28 Overzicht van meerjarenbegroting 2025-2027

	begroting		
x € 1.000	**2025**	**2026**	**2027**
Lasten			
Salariskosten ISD	8.808	8.984	9.164
Personeelsvergoedingen ISD	87	89	90
Overige personeelskosten	255	260	265
Huur kantoor	423	431	440
Automatisering	520	531	541
Reclame- en promotiekosten	17	18	18
Vakliteratuur	4	4	4
Huisvestingskosten	72	74	75
Kantoorkosten	234	238	243
Accountantskosten	53	54	55
Advieskosten	57	59	60
Inhuur en uitzendkrachten	166	170	173
Uitbestedingen Teylingen	342	349	356
Uitvoeringskosten derden	57	58	59
Algemene kosten	90	91	93
Bank- en Rentekosten	11	11	11
Afschrijving kantoormeubilair	31	31	32
Uitvoeringskosten Tozo	204	208	212
Incidentele baten en lasten	-	-	-
subtotaal	**11.431**	**11.660**	**11.893**
Toerekening Participatie	**5.577-**	**5.688-**	**5.802-**
Toerekening Zorg	**2.347-**	**2.394-**	**2.441-**
Totaal Overhead	**3.508**	**3.578**	**3.650**
Uitkeringen			
Participatie	31.291	31.917	32.555
Zorg	36.629	37.362	38.109
Totaal uitkeringen	**67.920**	**69.279**	**70.664**
Saldo baten en lasten	**71.429**	**72.857**	**74.314**
Bijdrage gemeenten	**71.429-**	**72.857-**	**74.314-**
Structureel begrotingssaldo	**-**	**-**	**-**

In bovenstaande cijfers is uitgegaan van voortzetting van het huidige beleid en wetgeving.

6 Bijlage

6.1 Taakstellingen

Tabel 29 Overzicht verwerking bezuinigingsopdracht
(x €1.000)

Begroting 2023	11.211
Uitvoeringskosten energietoeslag	144-
Uitvoeringskosten leefgeld Oekraine	40-
Totaal begroting 2023	11.027
indexatie lonen 6,4%	563
indexatie overige 9%	217
totaal toegestaan	11.808
begroting 2024	11.217
verschil	590

Het dagelijks bestuur van Holland Rijnland heeft besloten om akkoord te gaan met indexering van lonen en prijzen binnen Gemeenschappelijke Regelingen van 6,4% voor de lonen en 9% voor de prijzen (netto materiaal).

Zoals uit bovenstaande opstelling blijkt, voldoet de ISD aan de financiële kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen.

6.2 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Tabel 30 Verdeelsleutel exploitatiekosten

Verdeelsleutel	**Inwonertal**	**Lage**	**% gewogen**
exploitatiekosten		**inkomens**	**gemiddeld**
Hillegom	22.558	3.039	18,37
Lisse	23.356	2.971	18,47
Noordwijk	44.779	5.710	35,46
Teylingen	38.406	4.048	27,70
Totaal	129.098	15.769	100,00
*Aantallen uit het rekenmodel septembercirculaire 2021, uitkeringsjaar 2024			

6.3 *Verdeling kosten begroting 2024 per gemeente*

Tabel 31 Kostenverdeling per gemeente

Participatie	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	Totaal
(x € 1)					
Lasten					
PW	3.769.853	3.567.727	7.939.158	5.543.511	20.820.250
Loonkostensubisidie	344.027	325.581	724.506	505.886	1.900.000
Medische keuringen	7.348	7.388	14.184	11.080	40.000
Wet Inburgering	146.960	147.760	283.680	221.600	800.000
Inkomensondersteunende voorzieningen	459.250	461.750	886.500	692.500	2.500.000
Totaal lasten:	**4.727.438**	**4.510.204**	**9.848.029**	**6.974.577**	**26.060.250**
Baten					
Debiteurenontvangsten BUIG / Bbz	-90.533	-85.679	-190.660	-133.128	-500.000
Debiteurenontvangsten LKS	-3.621	-3.427	-7.627	-5.325	-20.000
Debiteurenontvangsten re-integratie	0	0	0	0	0
Debiteurenontvangsten Tozo	-27.555	-27.705	-53.190	-41.550	-150.000
Debiteurenontvangsten Schuldregelingen	-9.053	-8.568	-19.066	-13.313	-50.000
Debiteurenontvangsten Ink. Voorz.	-23.881	-24.011	-46.098	-36.010	-130.000
Totaal baten:	**-154.644**	**-149.390**	**-316.640**	**-229.326**	**-850.001**
exploitatiekosten	1.004.332	1.009.800	1.938.684	1.514.426	5.467.242
Totaal programma Participatie	**5.577.126**	**5.370.613**	**11.470.073**	**8.259.677**	**30.677.492**
Zorg					
Lasten					
Wmo - HbH ZIN	2.001.519	2.240.671	3.894.850	2.699.060	10.836.100
Wmo - HbH PGB	41.468	136.736	142.297	64.710	385.211
Wmo - begeleiding ZIN	2.106.800	2.458.576	2.771.281	3.438.169	10.774.825
Wmo - begeleiding PGB	100.566	200.201	385.489	218.014	904.270
Wmo - beschermd wonen	452.632	261.147	2.138.447	816.823	3.669.050
Wmo - maatschappelijk opvang	72.145	67.062	139.472	113.847	392.527
Wmo - rolstoelen	113.919	183.001	298.142	208.493	803.554
Wmo - collectief vervoer	157.037	106.470	376.713	197.511	837.731
Wmo - overige vervoersvoorzieningen	227.449	242.025	731.228	295.365	1.496.066
Wmo - woonvoorzieningen	190.243	309.365	584.380	306.763	1.390.751
Wmo - onderzoekskosten	6.838	5.325	10.683	8.624	31.471
Totaal WMO	**5.470.618**	**6.210.578**	**11.472.982**	**8.367.379**	**31.521.556**
Jeugd					
PGB Jeugd	623.708	664.047	813.425	766.183	2.867.363
Totaal lasten	**6.094.326**	**6.874.625**	**12.286.407**	**9.133.562**	**34.388.919**
Baten					
Wmo - Eigen bijdrage	-151.067	-166.077	-263.443	-198.750	-779.337
Debiteurenontvangsten wmo	-17	0	0	1.029	1.012
Totaal baten:	**-151.084**	**-166.077**	**-263.443**	**-197.721**	**-778.325**
Programma Zorg	**5.943.241**	**6.708.548**	**12.022.964**	**8.935.841**	**33.610.594**
Exploitatielasten	422.625	424.925	815.801	637.273	2.300.624
Totaal programma Zorg	**6.365.866**	**7.133.473**	**12.838.765**	**9.573.114**	**35.911.218**
Totaal Overhead	**633.640**	**637.089**	**1.223.129**	**955.462**	**3.449.320**
Totaal bijdrage Gemeenten	**12.576.632**	**13.141.176**	**25.531.967**	**18.788.253**	**70.038.032**

7 Lijst van afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
AOW	Algemene Ouderdoms Wet
Arbo	Arbeidsomstandigheden
AWB	Algemene Wet Bestuursrecht
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004
BCF	Btw-compensatiefonds
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DB	Dagelijks Bestuur
EMU	Economische Monetaire Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
fte	full-time equivalent
GR	Gemeenschappelijke Regeling
HbH	Hulp bij het Huishouden
IC	Interne Controle
I-deel	Inkomens-deel
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
ISD Bollenstreek	Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek
P&O	Personeel en Organisatie
P-deel	Participatie-deel
PGB	PersoonsGebonden Budget
PW	Participatiewet
Sdv	Schulddienstverlening
Sisa	Single information single audit
SPW	Service Punt Werk
Suwi	Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
TOZO	Tijdelijke Overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
ZIN	Zorg In Natura